Τμήμα: βοηθών νοσηλευτών

Τίτλος μαθήματος:

Νοσηλευτική ΙΙ

Ενότητα:12.Χορήγη ση φαρμακων σελ 84-88

Στόχοι του Μαθήματος

- Κατανόηση των οδών παρεντερικής χορήγησης.
- Εκμάθηση τεχνικής για κάθε τύπο ένεσης.
- Τήρηση αρχών ασηψίας και ασφάλειας.
- Πρόληψη επιπλοκών κατά τη χορήγηση φαρμάκων.
- Ανάπτυξη νοσηλευτικής κρίσης και δεξιοτήτων.

α. Φαρμακείο νοσηλευτικού τμήματος

- Το φαρμακείο στη Νοσηλευτική μονάδα είναι εντοιχισμένο ή κινητό, τοποθετημένο στο χώρο όπου εργάζονται οι νοσηλευτές.
- Τα φάρμακα μέσα στο φαρμακείο είναι ταξινομημένα με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποφεύγονται τα λάθη και να είναι εύκολη η χρήση τους από τους νοσηλευτές.
- Τοποθετούνται χωριστά τα φάρμακα που δίνονται από το στόμα, τα ενέσιμα φάρμακα και οι οροί.
- Τα ναρκωτικά φάρμακα τοποθετούνται σε ιδιαίτερο χώρο μέσα στο φαρμακείο και κλειδώνονται.

β. Βασικές αρχές χορήγησης φαρμάκων

- Τα φάρμακα χορηγούνται πάντα βάσει ιατρικής γραπτής οδηγίας, που υπογράφεται από το γιατρό.
- Για την ασφαλή και ακριβή προετοιμασία του φαρμάκου του αρρώστου ο νοσηλευτής εργάζεται με συγκεντρωμένη την προσοχή του, μπροστά στο φαρμακείο.
- Τα φάρμακα γράφονται σε ατομική κάρτα του αρρώστου (μία κάρτα για κάθε φάρμακο), σύμφωνα με την ιατρική οδηγία.
- Όταν το φάρμακο είναι σε υγρή μορφή, ελέγχεται η ονομασία του φαρμάκου, η περιεκτικότητα, η ημερομηνία λήξης της χρήσης του και η σύσταση του φαρμάκου (αλλαγμένο χρώμα, παρουσία κρυστάλλων, διαυγές ή θολό) ανάλογα με τις φυσικές του ιδιότητες.

Πριν χορηγηθεί το φάρμακο, διαβάζεται τρεις φορές:

1. Όταν παίρνεται από τη θέση του.

2. Πριν τοποθετηθεί στο ποτηράκι φαρμάκου ή αναρροφηθεί από φύσιγγα ή φιαλίδιο.

3. Πριν πεταχτεί η φύσιγγα ή το φιαλίδιο ή τοποθετηθεί το φιαλίδιο με το σιρόπι στο φαρμακείο.

Βασικές αρχές χορήγησης φαρμάκων3

- Δε χορηγούνται φάρμακα από φιαλίδια που δεν έχουν ετικέτα ή δεν είναι ευανάγνωστη, για την αποφυγή λάθους.
- Τυχόν περίσσευμα φαρμάκου δεν επιστρέφεται πάλι στο φιαλίδιο.
- Όταν ετοιμάζονται τα φάρμακα για τη χορήγηση στους αρρώστους, δεν πρέπει να διακόπτεται η εργασία
- Όταν τελειώσει η ετοιμασία των φαρμάκων, τα φάρμακα μπαίνουν σε ειδικό δίσκο, όπου το καθένα φέρει την ανάλογη κάρτα, στην οποία αναγράφονται το ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο του αρρώστου, το φάρμακο, η δόση και οι ώρες χορήγησής τους

Βασικές αρχές χορήγησης φαρμάκων4

- Χορηγούνται πρώτα τα φάρμακα σε αρρώστους που μπορούν να τα πάρουν μόνοι τους και έπειτα σε εκείνους που χρειάζονται βοήθεια.
- Οταν φτάνουμε δίπλα στον άρρωστο, για να του χορηγήσουμε το φάρμακο, πρέπει να βεβαιωθούμε ότι είναι ο άρρωστος για τον οποίο παραγγέλθηκε το φάρμακο.
- Τα φάρμακα χορηγούνται από το νοσηλευτή που τα ετοίμασε. Παραμένουμε δίπλα στον άρρωστο, μέχρι να βεβαιωθούμε ότι πήρε τα φάρμακά του. Δεν αφήνουμε φάρμακα στο κομοδίνο του αρρώστου, για να τα πάρει αργότερα
- Φροντίζουμε να μην κάνουμε λάθη κατά τη χορήγηση φαρμάκων. Αν γίνει κάποιο λάθος, κινδυνεύει άμεσα η υγεία και η ζωή του αρρώστου. Γι' αυτό αναφέρουμε το λάθος αμέσως στην Προϊσταμένη του τμήματος και στον υπεύθυνο γιατρό.

Ο νοσηλευτής πρέπει να δίνει:

1. Στο σωστό άρρωστο
2. Το σωστό φάρμακο
3. Στη σωστή δόση
4. Με το σωστό τρόπο Τ
5. η σωστή ώρα

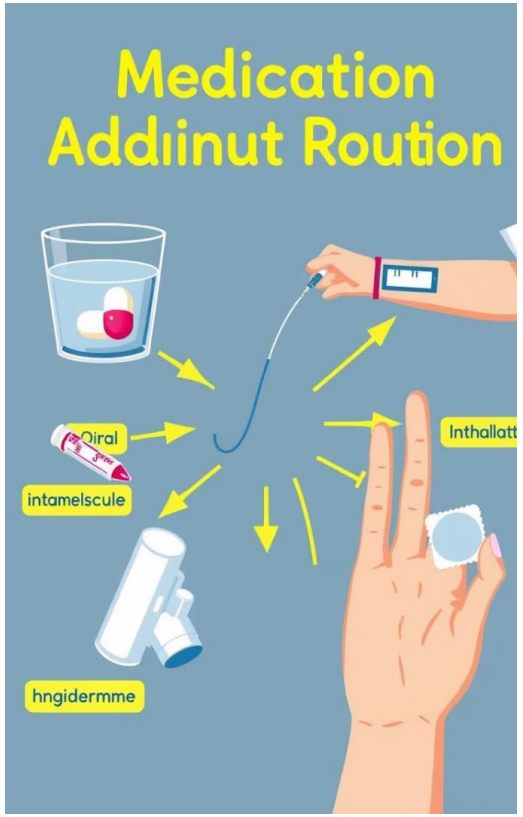

Οδοί χορήγησης φαρμάκων.

<u>Οι συνηθέστερες οδοί χορήγησης φαρμάκων είναι:</u>

1. Η πεπτική οδός (στόμα, υπογλώσσια, ορθό).
2. Το δέρμα (επάλειψη).
3. Η αναπνευστική οδός (εισπνοές).
4. Τα μάτια, η μύτη, τα αυτιά κ.λπ.
5. Η παρεντερική οδός (ενδομυϊκή, ενδοφλέβια, ενδοδερμική, υποδόρια).

Χορήγηση φαρμάκων από το στόμα

- Η απορρόφηση των φαρμάκων από το στόμα δεν είναι ιδιαίτερα γρήγορη, σε σύγκριση με άλλες οδούς. Πραγματοποιείται περίπου σε 30 λεπτά της ώρας.
- Επηρεάζεται όμως από ορισμένους παράγοντες, όπως είναι η **παρουσία τροφής στο στομάχι, η παρουσία ενζύμων, πεπτικών υγρών, pH και η διαλυτότητα του φαρμάκου**.
- Η χορήγηση φαρμάκων από το στόμα αποφεύγεται σε αρρώστους που:1.Δεν επικοινωνούν με το περιβάλλον. 2. Έχουν εμέτους.3. Έχουν ρινογαστρικό καθετήρα για αναρρόφηση υγρών του στομάχου. 4. Έχουν γαστρεντερικές διαταραχές (έλκος στομάχου ή δωδεκαδακτύλου).

Παρεντερική χορήγηση φαρμάκων

Είναι η χορήγηση φαρμάκων με ενέσεις:

- Ενδομυϊκά.

- Υποδόρια.

- Ενδοφλέβια.

Ένεση είναι η τεχνική, με την οποία χορηγούμε φάρμακα στον ανθρώπινο οργανισμό, χρησιμοποιώντας σύριγγα και βελόνα. Τα φάρμακα που χορηγούνται παρεντερικά είναι υδατοδιαλυτά ή ελαιώδη.

Αποστειρωμένες ακόμη πρέπει να είναι οι βελόνες και οι σύριγγες που χρησιμοποιούνται

Ενδομυϊκή ένεση.

- Ενδομυϊκή είναι η είσοδος φαρμάκου στους μυς του οργανισμού με σύριγγα και βελόνα.

<u>Η ενδομυϊκή ένεση γίνεται, όταν</u>:

• Καταστρέφεται το φάρμακο από τα γαστρικά υγρά του στομάχου, όπως είναι η πενικιλίνη.

• Το φάρμακο είναι ελαιώδες και δε χορηγείται ενδοφλέβια.

• Δεν απορροφάται το φάρμακο εύκολα από άλλη οδό.

• Είναι αδύνατη η λήψη φαρμάκου από το στόμα (συγχυτικές καταστάσεις, αδυναμία κατάποσης, οξείες ή χρόνιες γαστρεντερικές παθήσεις).

Η χορήγηση φαρμάκου με ενδομυϊκή ένεση δε γίνεται:

- Στους αιμορροφιλικούς και σε αρρώστους που κάνουν αντιπηκτική θεραπεία, γιατί εύκολα μπορεί να κάνουν αιμάτωμα στο σημείο της ένεσης.
- Σε περιοχές με εγκαύματα και ουλές, γιατί η απορροφητική ικανότητα του ιστού είναι μειωμένη.

Οι ανατομικές θέσεις της ενδομυϊκής ένεσης είναι:

1. Ο Δελτοειδής μυς των άνω άκρων.
2. Ο Μείζων γλουτιαίος μυς (άνω και έξω τεταρτημόριο).
3. Πλατύς μηριαίος μυς (προσθιοπλάγια επιφάνεια του μηρού).

Ενδομυϊκή Ένεση (ΙΜ)

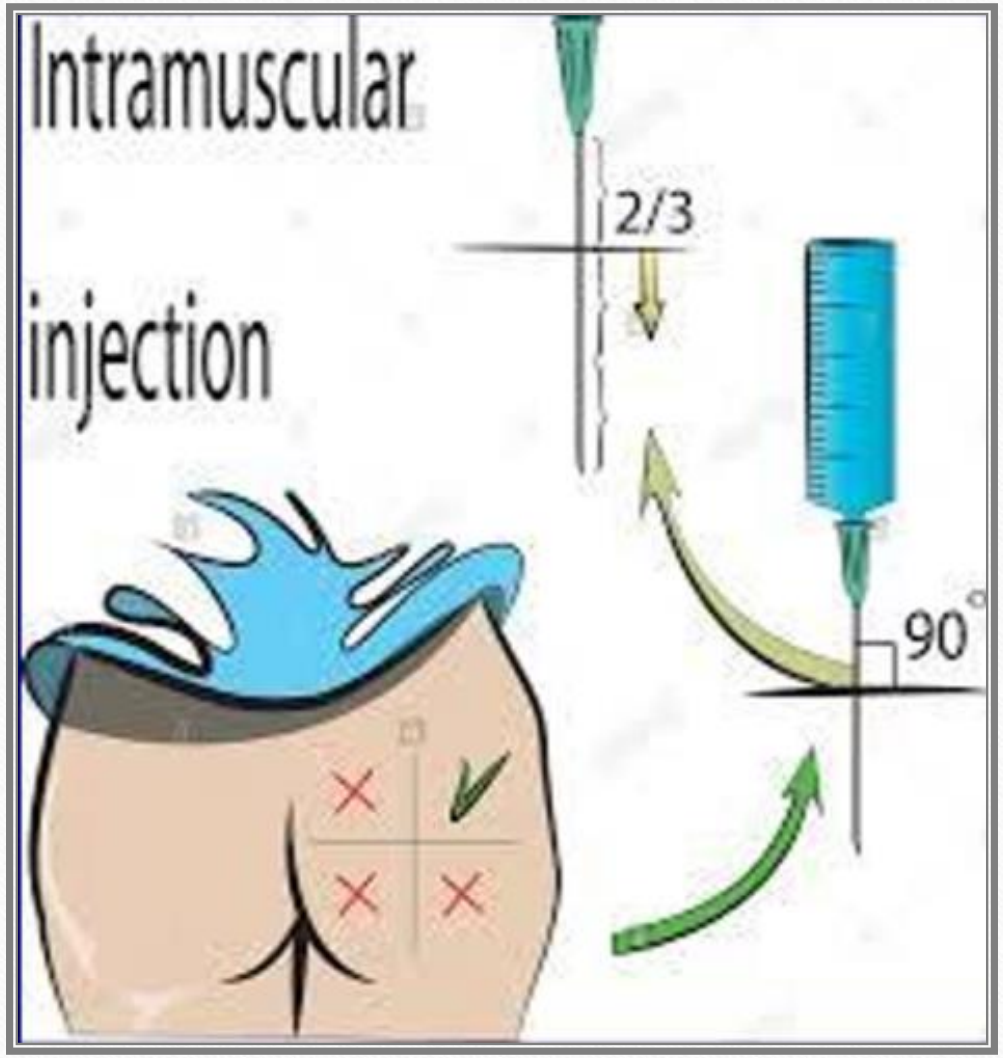

Υποδόρια Ένεση (SC)

- Χορηγούνται μικρές ποσότητες (1–5cc): ινσουλίνη, ηπαρίνη.
- Χρησιμοποιείται λεπτή βελόνα G23 ή G21, γωνία 45°.
- Συνήθεις θέσεις: κοιλιακοί μύες, δελτοειδής, μηρός.

Βήματα:

- Πλύσιμο χεριών, χρήση γαντιών.
- Επιλογή περιοχής χωρίς σκληρίες.
- Καθαρισμός με αντισηπτικό.
- Αναρρόφηση για έλεγχο.
- Αργή έγχυση, ελαφρά πίεση στο σημείο.
- Απόρριψη στο κυτίο αιχμηρών.

ΥΠΟΔΟΡΙΑ ΕΝΕΣΗ

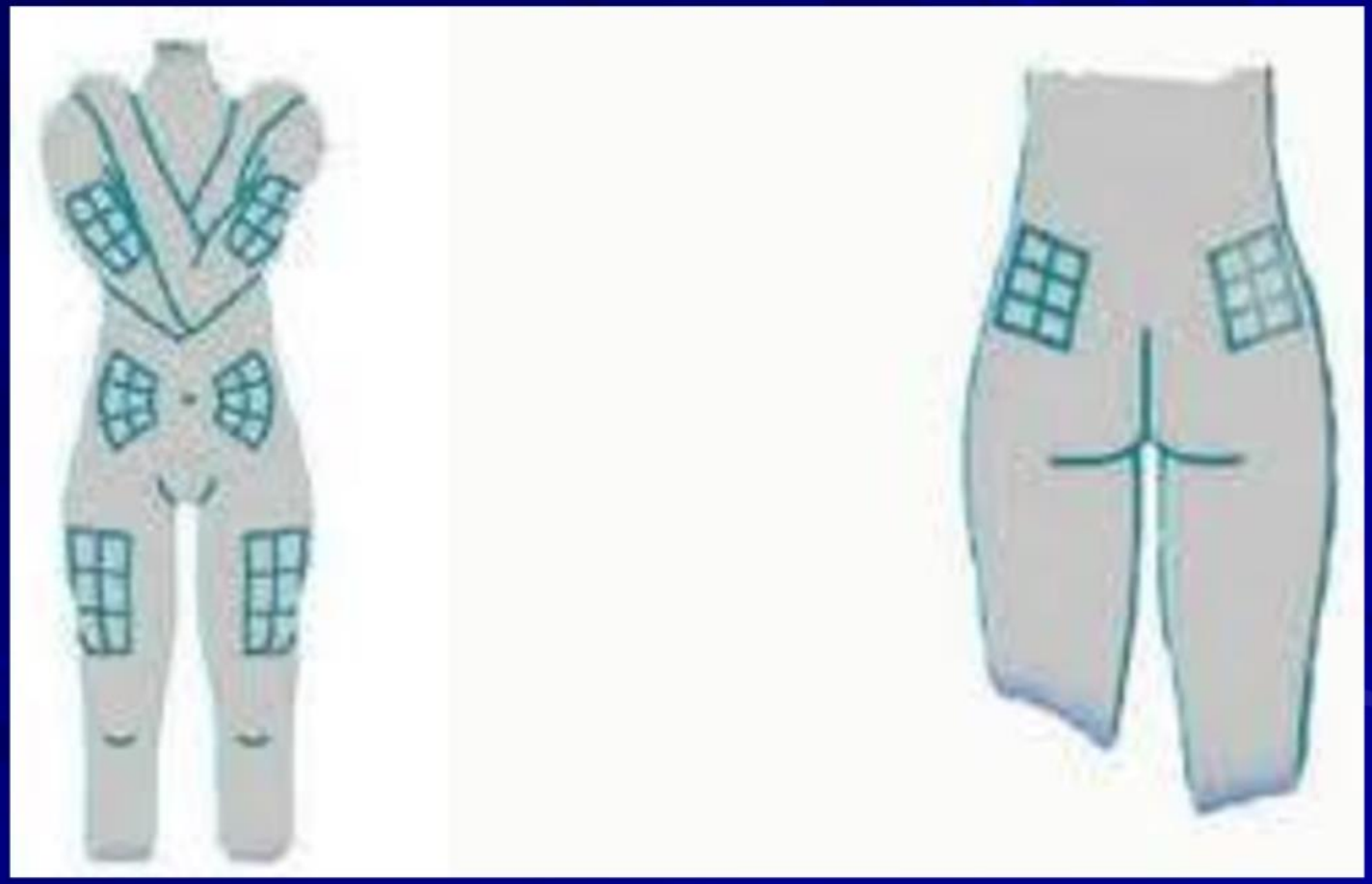

ΥΠΟΔΟΡΙΑ ΕΝΕΣΗ

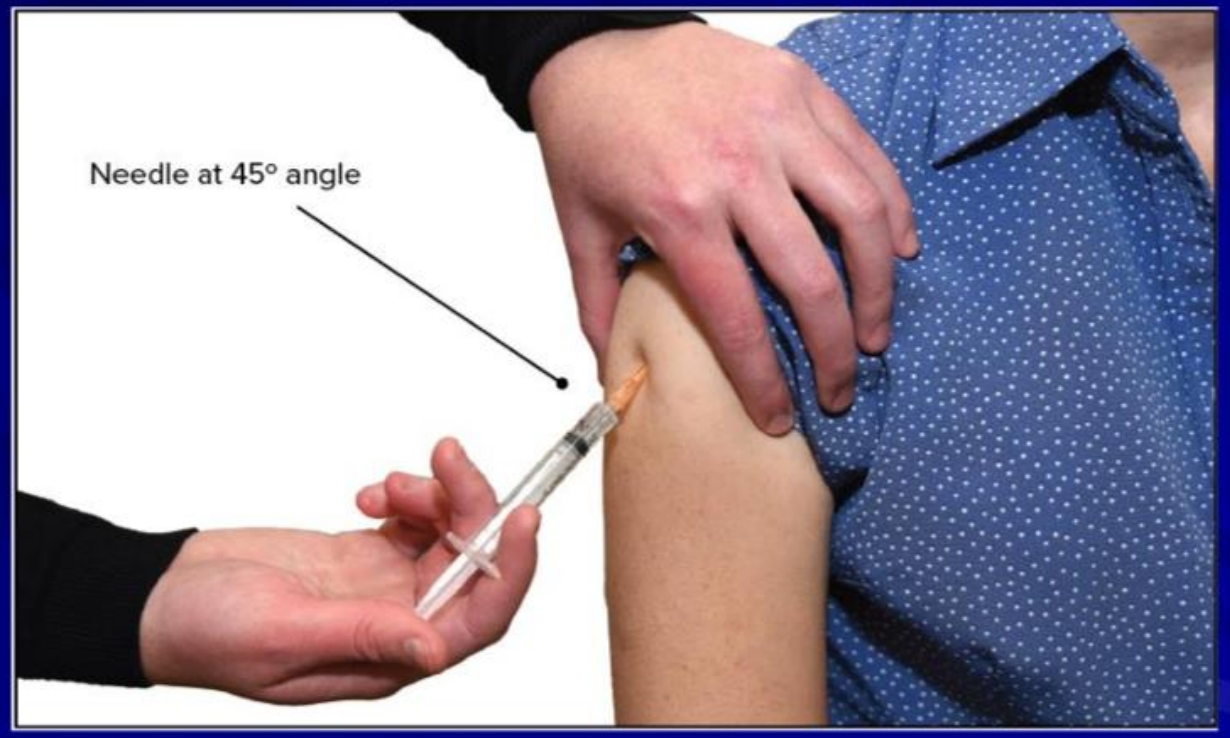

Ενδοδερμική Ένεση (ID)

- Ενδείξεις:
- Tests ευαισθησίας και διαγνωστικά (π.χ. Mantoux).

- Θέσεις: έσω επιφάνεια αντιβραχίου, άνω περιοχή πλάτης.
- Γωνία εισαγωγής: 10°–15°.

- Βήματα:

• Καθαρισμός περιοχής.

• Τέντωμα δέρματος.

• Εισαγωγή βελόνας με λοξό άκρο προς τα πάνω.

• Χορήγηση φαρμάκου έως ότου σχηματιστεί μικρό έπαρμα.

• Σημείωση σημείου ένεσης με κύκλο 1 εκ.

ΕΝΔΟΔΕΡΜΙΚΗ ΕΝΕΣΗ

Ενδοφλέβια Ένεση (IV) – Φλεβοκέντηση

Σκοπός:

• Αιμοληψία

• Χορήγηση υγρών, φαρμάκων, αίματος

• Μέτρηση φλεβικής πίεσης

Κριτήρια φλέβας:

• Ορατή, ευθεία, σταθερή, χωρίς σκληρίες.

• Αποφυγή άρθρωσης, φλεγμονών, ουλών.

- Γωνία εισαγωγής: 30°.

Πλεονεκτήματα:

• Ταχεία δράση φαρμάκου.

• Χορήγηση μεγάλων ποσοτήτων.

Μειονεκτήματα:

• Κίνδυνος λοίμωξης ή εμβολής.

• Μη δυνατότητα αναστροφής λάθους.

- Χρήση φλεβοκαθετήρων G14–G22.
- Απαραίτητη η εξαέρωση του ορού και η σωστή στερέωση με επίθεμα.

ΣΗΜΕΙΑ ΦΛΕΒΟΚΕΝΤΗΣΗΣ

- Φλεβικό πλέγμα της ραχιαίας επιφάνειας των άνω άκρων.
- Φλέβες του αντιβραχίου και της κοιλότητας του αγκώνα.
- Υποκλείδια, σφαγίτιδα και μηριαία φλέβα.
- Φλέβες κρανίου σε βρέφη και παιδιά.

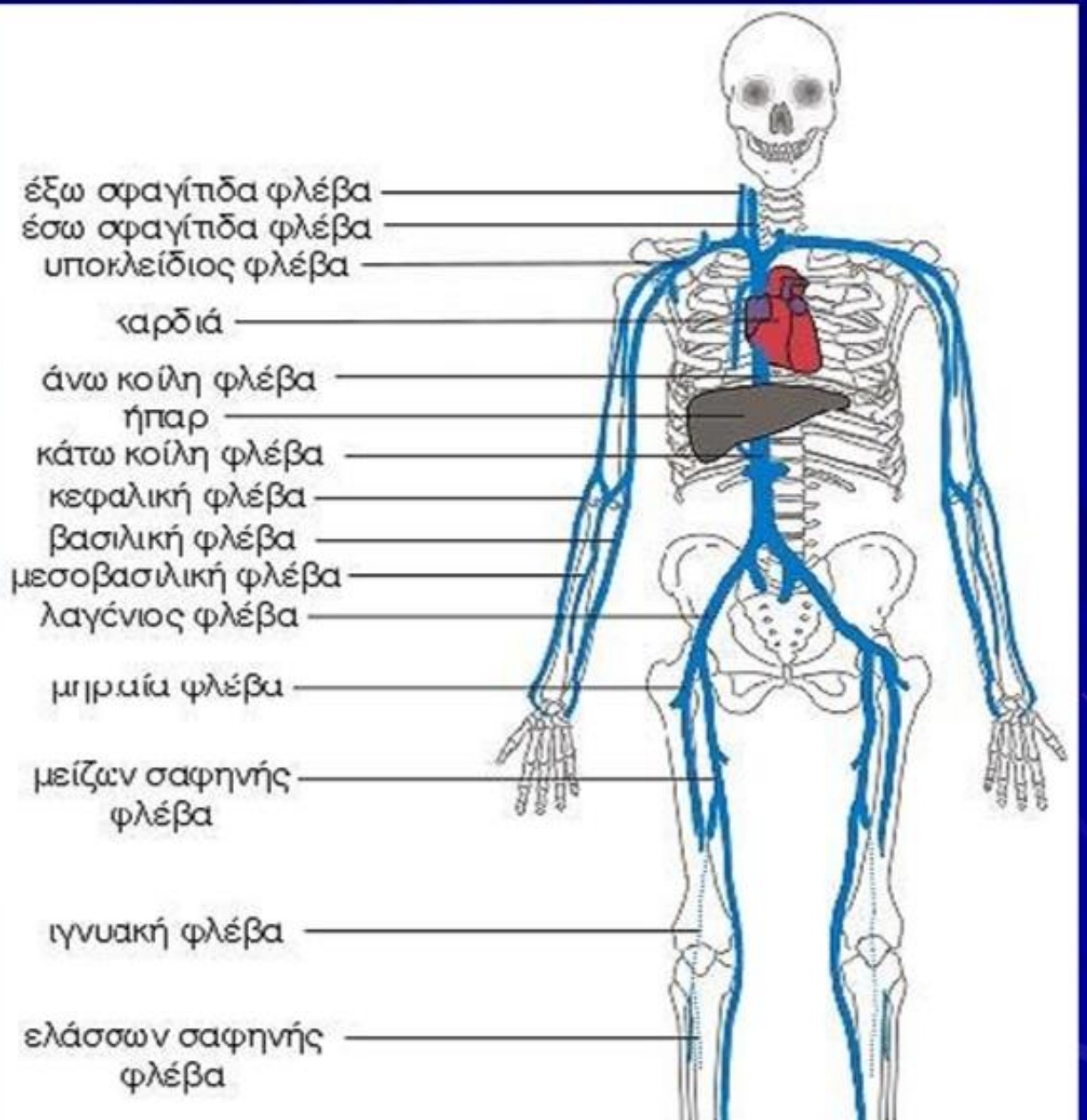

Ανάλογα με το εύρος της φλέβας